

ਅਦਾਲਤ ਆਈ. ਡੀ. ਦੁਆ, ਜੇ.

ਮਾਰਵਾ,—ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਸੰਘਰਾਮ,—ਉੱਤਰਦਾਤਾ.

1957 ਦਾ ਦੀਵਾਨੀ ਫੁੱਟਕਲ ਨੰਬਰ 1770

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)—ਧਾਰਾ 227—ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ-ਦੀ ਹੱਦ—ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ (1953 ਦਾ ਚੌਥਾ)—ਧਾਰਾ 65- ਅਧੀਨ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਹੱਦ—ਪੰਚਾਇਤਾਂ—ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ - ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਵਉੱਚ ਤਰਜੀਹ ਵਜੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਗਣਤੰਤਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਸੀਮਤ ਅਤੇ ਅਥਾਹ ਭੰਡਾਰ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਹੜਾ ਰਿਜ਼ਰਵ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਬੋਧੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਅਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਬਰਾਬਰ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ; ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਲੇਖ ਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾਵਾਂ, ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ

ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਅਸੀਮਤ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੇਵਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਧੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗਰਭਪਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਘੋਰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਸੌਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰ ਨਾਲ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਤਕਨੀਕੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਮਝ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਅਸਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਸਰ ਅਲਫਰੈਡ ਡੇਨਿੰਗ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ 'ਨਿਆਂ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ "ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਹੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਹੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਹੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ"।

ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸਹੀ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇਵਾਂ ਵਿੱਚ 'ਨਿਆਂ' ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਨੈਵਿਕ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਸਰਵਉੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਆਪਕ ਆਯਾਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਅਰਥ ਕੱਢਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਜਾਂ ਮੰਨਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਜਾਣ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰੰਤਰ, ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਟ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ, ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਿਧਾਂਤਕ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਭਰਮਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕੇ। ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਫਲਤਾ, ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਅਤੇ, ਜਦੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਘੋਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਫਲਤਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 65 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸਖਤੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਿਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਰਕਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗਣਤੰਤਰ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਧਾਰਾ 38 ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਗਰੰਟੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਅਸਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਸਰ ਅਲਫਰੈਡ ਡੇਨਿੰਗ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ 'ਨਿਆਂ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ "ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਹੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਹੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਹੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ"। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸਹੀ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇਵਾਂ

ਵਿੱਚ 'ਨਿਆਂ' ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਜੈਵਿਕ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਵਉੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਆਪਕ ਆਯਾਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਅਰਥ ਕੱਢਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਜਾਂ ਮੰਨਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਜਾਣ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰੰਤਰ, ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਟ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ, ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਿਧਾਂਤਕ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਭਰਮਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕੇ। ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਫਲਤਾ, ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਅਤੇ, ਜਦੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਘੋਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਫਲਤਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 65 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸਖਤੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਿਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਰਕਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗਣਤੰਤਰ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਧਾਰਾ 38 ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਇੱਥੇ ਵੀ ਧਾਰਾ 44 ਅਤੇ 50 ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਦੀਵਾਨੀ ਕੋਡ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਕ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਪਰ, ਇਸ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਬੇਕਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ

ਵਜੋਂ ਰਹਿਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਅੱਜ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਨਿਆਂ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਜਾਂ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਖੋਹ ਲਈ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਠੇਸ ਅਤੇ ਅਸਲ ਨਿਆਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ। ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਐਲ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਗੁੜਗਾਓਂ ਦੇ 12 ਜੂਨ, 1957 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਬਾਘਾਂਕੇ, ਤਹਿਸੀਲ ਨੂਹ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ) ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਘਰਾਮ ਨੂੰ 25 ਜਨਵਰੀ, 1956 ਨੂੰ 195 ਰੁਪਏ ਮੂਲ ਅਤੇ 4-12-0 ਰੁਪਏ ਵਿਆਜ ਵਜੋਂ ਦੇਣ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪੀ.ਸੀ. ਪੰਡਿਤ, ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਲਈ.

ਵਾਈ.ਪੀ. ਗਾਂਧੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ

ਆਰਡਰ

ਇੱਕ, ਜੇ. ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਟਿੱਪਣੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਗਣਤੰਤਰ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਦੀਵਾਨੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਗਠਿਤ ਪੰਚਾਇਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। 25 ਜਨਵਰੀ, 1956 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਬਾਘਾਂਕੇ, ਤਹਿਸੀਲ ਨੂਹ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਗਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਗਾਂ, ਸੰਘਰਾਮ ਪੁੱਤਰ ਸੰਪਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਵਾ ਪੁੱਤਰ ਮੰਘਾਨੀ, ਜਾਤੀ ਅਹੀਰ, ਵਾਸੀ ਬਾਘਾਂਕੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 195 ਰੁਪਏ ਮੂਲ ਅਤੇ 4/12/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਜੋਂ ਫਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਫਰਮਾਨ ਇਕਪਾਸੜ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਫੈਸਲਾ ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਕੁਰੀਆ ਅਤੇ ਕੱਲੂ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਲਾਈ ਦੁਆਰਾ ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰੀਆ ਸਰਪੰਚ ਨੇ ਦੋ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਪਰ ਮੂਲ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰੀਆ ਸਰਪੰਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਵੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ

ਕੀਤੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਦੋ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ। ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਰਵਾਈ ਇਕਪਾਸੜ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਰਵਾ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੇ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1956 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1956 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ 1953 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਤਹਿਤ ਸੇਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨਾਲ ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸੇਧ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਰਵਾ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਅਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪੰਚਾਂ ਦਾ ਕੋਰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਜਾਅਲੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ (ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਲੀਲਾ ਰਾਮ, ਸ਼੍ਰੀ ਕੱਲੂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਪੰਚਾਂ ਦਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ); ਇਹ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੇਸ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਰਪੰਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਾਰੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ; ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੂਠਾ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ-ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜੁਰਮਾਨਾ ਇਕੋ ਇਕ ਅਧਾਰ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਨਿਯਮਿਤ ਸਨ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਚਾਂ ਲੀਲਾ ਰਾਮ, ਕੱਲੂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਵੀ

ਜੇਕਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਾਰੂ ਰਾਮ (ਮਰਵਾ) ਅਤੇ ਸੰਘਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਬਹਿਸ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਮਾਰਵਾ ਬਚਾਓਕਰਤਾ-ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੈ ਕਿ ਕੱਲੂ, ਪੰਚ ਨਾ ਤਾਂ ਬਹਿਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਨੇ ਲੀਲਾ ਰਾਮ, ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੱਲੂ, ਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੈਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ 13 ਫਰਵਰੀ, 1958 ਨੂੰ ਮਾਰਵਾ ਬਚਾਓਕਰਤਾ-ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁੜਗਾਓਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ 12 ਜੂਨ, 1957 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਧਰਮ ਵੀਰ ਕਾਂਸਲ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਐਸ.ਡੀ.ਓ, ਗੁੜਗਾਓਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਫਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਵਾਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੰਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਹਲਫਨਾਮਾ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਇਸ ਆਧਾਰ ਦੀ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੱਲੂ ਪੰਚ ਨਾ ਤਾਂ ਬਹਿਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਰਪੰਚ ਨੇ ਲੀਲਾ ਰਾਮ, ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੱਲੂ, ਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜੇ ਵੀ 4 ਅਗਸਤ, 1958 ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਲਫਨਾਮਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਧਰਮ ਵੀਰ ਕਾਂਸਲ, ਵਕੀਲ, ਜੋ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਾਰਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ, ਨੇ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦਲੀਲਾਂ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਗੁੜਗਾਓਂ (ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ) ਵਿਖੇ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਪਹਿਲੀ ਗਰੇਡ, ਰੇਵਾੜੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਲੀਆ ਕੇਸ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਰਵਾ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਵਾਰ ਉਸ ਕੇਲ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ (ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਂਸਲ) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਦੀ

ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ (ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਸਲ) ਸਹਾਇਕ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕੇਸ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਤਾਰੀਖ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਇਸ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਚਾਓਕਰਤਾ-ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਸੀ. ਪੰਡਿਤ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮੁਵੱਕਲ ਦੀ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੁਕਤਾ 30 ਸਤੰਬਰ, 1957 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਸੇਧ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। ਮੇਰਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਮੂਲ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ, ਮੈਂ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 15 ਮਈ, 1956 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਧਰਮ ਵੀਰ ਕਾਂਸਲ, ਵਕੀਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 15 ਮਈ, 1956 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ 15 ਮਈ, 1956 ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। 16 ਮਈ, 1956 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਧਰਮ ਵੀਰ ਵਕੀਲ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ਅਤੇ 25 ਜੂਨ, 1956 ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ ਤੱਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 13 ਜੂਨ, 1956 ਨੂੰ, ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ. 25 ਜੂਨ, 1956 ਨੂੰ ਫਾਈਲ ਅਜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ 27 ਜੁਲਾਈ, 1956 ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 27 ਜੁਲਾਈ, 1956 ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਅਜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 16 ਅਗਸਤ, 1956 ਤੱਕ ਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਕੋਲ ਜਾਣ ਦਾ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਸੇਧ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓਕਰਤਾ-ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ

ਲੱਗਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ- ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਦੂਜਾ ਵਕੀਲ- ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਧਰਮ ਵੀਰ ਕਾਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਦੂਸਰਾ ਵਕੀਲ ਵੀ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੇ 12 ਜੂਨ, 1957 ਨੂੰ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਉਸੇ ਦਿਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸੇ ਦਿਨ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਸਲ ਨੇ ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜੇ ਕੁਝ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਸਹੀ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਸੇਧ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਸਲ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ, ਨਿਯਮਿਤਤਾ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਚਿਤਤਾ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਪਹੁੰਚ 'ਤੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੰਚਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। 29 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੰਘਰਾਮ ਦੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਹੇਠਾਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਕੁਰੀਆ ਅਤੇ ਕੱਲੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ਼ਨ ਲਾਈ ਦੇ ਤਿੰਨ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਇਹ ਦਸਤਖਤ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਿਖਣ ਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਲਿਖਣਾ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ। ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪੂਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਰੀਆ ਰਾਮ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ਵੀ ਸਹੀ

ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੱਲੂ ਰਾਮ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਨੂੰ 29 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਪੰਨਾ 6 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਮਾਰਵਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਮੈਨੂੰ ਤਿੰਨ ਦਸਤਖਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਕਿਸ਼ਨ ਲਾਈ ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕੁਰੀਆ ਰਾਮ ਅਤੇ ਕਾਲੂ ਰਾਮ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ। ਇੱਥੇ ਕੱਲੂ ਰਾਮ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਤੋਂ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਜੋ ਪਲੇਟ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। 29 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਹੇਠਾਂ ਉਸੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1955 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਰਵਾ (ਇਹ ਮਾਰਵਾ ਮੈਨੂੰ ਚੌਕੀਦਾਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਛੁਮਨ ਹੈ) ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ "ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ"; ਇਸ ਲਈ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਵਾ ਚੌਕੀਦਾਰ ਕਿਸ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਵੀ ਤਿੰਨ ਦਸਤਖਤ ਹਨ ਅਤੇ ਕੱਲੂ ਰਾਮ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਇੱਥੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ 29 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਵਰਗੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਜੋ ਪਲੇਟ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 30 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਰਵਾ (ਇਹ ਮਾਰਵਾ ਦੁਬਾਰਾ ਚੌਕੀਦਾਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ "ਉਸਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ"। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਚ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕਦੇ ਕੋਈ ਤਰੀਕ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਪੰਨਾ 7 ਤੋਂ 13 'ਤੇ ਜੋ ਸੰਮਨ ਹਨ (ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਮਨਾਂ 'ਤੇ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 9 ਤੋਂ 15 ਤੱਕ ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ) ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਮਨ 29 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ 7 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੰਨਾ 6 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ 7 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮਾਰਵਾ ਚੌਕੀਦਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਵਾ ਚੌਕੀਦਾਰ ਨੇ ਪੰਚਾਂ ਨੂੰ 30 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਪੰਨਾ 15 'ਤੇ ਸੰਘਰਾਮ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਵਾਲੀ ਚਿੱਟ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਸਰਪੰਚ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਚਿੱਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ 7 ਦਸੰਬਰ 1955 ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ

ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਪੰਨਾ 18 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ (ਪੰਨਾ 17 ਬਿਲਕੁਲ ਖਾਲੀ ਹੈ) ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ 7 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹਨ। ਪੰਨੇ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਤਾਰੀਖ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਗਜ਼, ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ 25 ਜਨਵਰੀ, 1956 ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਵੇ"। 25 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਟਿੰਗ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਨੰਗੀ ਅੱਖ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਕ '3' ਨੂੰ '5' ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਾਰ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਰੀਆ ਰਾਮ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਕੱਲੂ ਰਾਮ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਕਿਸ਼ਨ ਲਾਈ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਨੀਲੀ ਸਿਆਹੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸ਼ਨ ਲਾਈ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਨੇ ਦੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਕੋਨੇ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਕੱਲੂ ਰਾਮ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਕੱਲੂ ਰਾਮ ਦੇ ਇਹ ਦਸਤਖਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਨਾਲ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਖਤਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਜੋ 29 ਸਤੰਬਰ, 1955, 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1955 ਅਤੇ 30 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਨਾ 18 ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਦਸਤਖਤ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕੱਲੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਲਾਈ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਖਾਲੀ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1955 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ 30 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਉੱਪਰ ਹੋਈਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਆਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵੀ। ਕਿਸ਼ਨ ਲਾਈ ਨੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਖਤਾਂ ਦੀ ਸਿਆਹੀ ਉਸ ਸਿਆਹੀ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ-ਜੁਲਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 25 ਜਨਵਰੀ, 1956 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਿੱਚ '5' ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ 25 ਜਨਵਰੀ, 1956 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ, ਭੂਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੰਗਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਮੈਨੂੰ ਉਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦੇ < ਜਿਸ ਨੇ ਦੋ ਸੰਮਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਪੰਨੇ 10 ਅਤੇ 14 ਹਨ। ਮੰਗਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ

ਜਾਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਬੂਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਮਕਾਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੂਪ ਸਿੰਘ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਕਹਾਣੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੰਘਰਾਮ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਮਾਰਵਾ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ 195 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਸੰਘਰਾਮ ਨੇ ਮੰਗਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਰਕਮ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਮੰਗਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਾਰਵਾ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੰਗਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਪੜ੍ਹਨ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: "ਸੰਘਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪੈਸਾ ਮੰਗਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੰਗਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੈਸਾ ਮਾਰਵਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਰਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੈਸਾ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮੇਰੀ ਸਹਿਜ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਇਹ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਿਆਨ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਕਾਲੀ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਵਾ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਲੀਲਾ ਦੇ ਘਰ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ; ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ; ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਮਾਰਵਾ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ 195 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਸੰਘਰਾਮ ਤੋਂ 195 ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਕਦ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸੰਘਰਾਮ ਨੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਮਾਰਵਾ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਾਰਵਾ ਨੇ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਘਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਕੋਈ ਰਸੀਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ, ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ, ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਲਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਉਸ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ "ਕਿਉਂਕਿ ਪੈਸਾ ਉਸ (ਭਾਵ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ) ਕੋਲ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ (ਭਾਵ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ), ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਇਆ"। ਮੈਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਢੁਕਵੀਂ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਜੋ ਇਸ ਖੋਜ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘਰਾਮ ਮਾਰਵਾ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ

ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ 'ਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਧਾਰਾ 227 ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਰਾਜ (1); ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋ ਬਨਾਮ ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ (2) ਅਤੇ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ. ਅਮਰਨਾਥ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (3). ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1953 ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ, 1939 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ 11 ਅਤੇ 1921 ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਐਕਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਹੁਣ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਹੇਠ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ, ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਿਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਰਕਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗਣਤੰਤਰ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਧਾਰਾ 38 ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਇੱਥੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ੪੪ ਅਤੇ ੫੦ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਦੀਵਾਨੀ ਕੋਡ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਕ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਪਰ, ਇਸ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਬੇਕਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਜੋਂ ਰਹਿਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਅੱਜ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਨਿਆਂ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਜਾਂ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ

ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਖੋਹ ਲਈ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਠੇਸ ਅਤੇ ਅਸਲ ਨਿਆਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੰਵਿਧਾਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਵਉੱਚ ਤਰਜੀਹ ਵਜੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਗਣਤੰਤਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਸੀਮਤ ਅਤੇ ਅਥਾਹ ਭੰਡਾਰ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਹੜਾ ਰਿਜ਼ਰਵ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਬੋਧੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਅਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਰਾਬਰ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾਵਾਂ, ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਅਸੀਮਤ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੇਵਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਖਿਡੌਣਾ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗਰਭਪਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਘੋਰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ

ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਸੌਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰ ਨਾਲ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਤਕਨੀਕੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਹੋਈਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਮਝ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਗਰੰਟੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਅਸਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਸਰ ਅਲਫਰੈਡ ਡੇਨਿੰਗ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ 'ਨਿਆਂ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ "ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਹੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਹੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਹੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ"।

ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਤਰੀਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕੋ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਰਵਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਤਾਰੀਖ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਮਨ ਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ 7 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪੰਚਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 33 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਿਯਮ 33 (4) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

"33 (4) (ਏ) ਜਿੱਥੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਸੰਮਨ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ; ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਕਾਪੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰਸੀਦ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਜੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਾਂ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

(ਅ) ਜੇ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਸੰਮਨ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬਾਲਗ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਇਹ ਕੋਰਸ ਵੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਮਨ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਉਸ ਘਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਮਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਡੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਇਕਪਾਸੜ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮ 33 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1955 ਨੂੰ, ਜੇ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਾਰੀਖ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮਾਰਵਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ 29 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਦੇ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੈੱਟ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ ਕਿ ਪਤੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ 2 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1955 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਰਡਰ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 6 'ਤੇ 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1955 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 30 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:

"ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮਾਰਵਾ (ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਰਵਾ ਚੌਕੀਦਾਰ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ (ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ) ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਪੰਨਾ 18, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ 7 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਪੰਨਾ 19 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਭੂਪ ਸਿੰਘ ਗਵਾਹ ਦਾ ਬਿਆਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੰਨੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਹ ਬਿਆਨ ਹੈ ਜੋ ਮੰਗਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 31 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਵਿੱਤਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਸਹੁੰ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਅਸਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮਾਰਵਾ ਦੀ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼

ਦੀ ਕਾਪੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ; ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਸ ਗਣਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਨਿਆਂ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਰੰਤਰ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66 ਦੁਆਰਾ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਤਹਿਤ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੁਟੀਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੂੰ 'ਗੈਰ-ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ)। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸਹੀ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇਵਾਂ ਵਿੱਚ 'ਨਿਆਂ' ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਜੈਵਿਕ ਸਮੁੱਚੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਵਉੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਆਪਕ ਆਯਾਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਅਰਥ ਕੱਢਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਜਾਂ ਮੰਨਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਜਾਣ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰੰਤਰ, ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਟ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ, ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਿਧਾਂਤਕ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਭਰਮਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕੇ. ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ

ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਫਲਤਾ, ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਅਤੇ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਖਲ ਦੇਵੇ ਜਦੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਘੋਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਫਲਤਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 65 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸਖਤੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇ। ਜੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੇ ਖੁਦ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ, ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਰੁਝ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਹੀ ਇਸ ਗਣਤੰਤਰ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਖਾਲੀ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਜੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਰੈਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਖਦਸ਼ੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਵਾਜਬ ਸੌਦਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਸਮਰੱਥ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ। ਧਾਰਾ 54, 74 ਅਤੇ 75 ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ - ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਕੇਸ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣਾ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ

ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੇਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 25 ਮਈ, 1959 ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ; ਜਾਂ ਜੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ; ਫਿਰ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਬੀ. ਆਰ. ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਾਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by Jatinder Singh, Translator.